

Forslag

til

Lukkelov.

Fremsat den 12. marts 1970 af *handelsministeren*.

§ 1. Detailsalg må kun finde sted på hverdage inden for tidsrummet fra kl. 6 til kl. 18, på torsdage dog til kl. 21 og på lørdage til kl. 12. Den sidste hverdag før en helligdag, dog ikke en almindelig søndag, samt på den sidste søndag og på de sidste 6 hverdage før juleaftensdag må detailsalg finde sted fra kl. 6 til kl. 21.

Stk. 2. Butikker, hvorfra der foregår detailsalg, må ikke holdes åbne for publikum uden for tilladte åbningstider. Butikker omfatter salgs- og udleveringssteder samt lagre.

Stk. 3. Loven gælder også for fordeling af varer fra andelsforeninger.

Stk. 4. Optagelse af bestillinger er tilladt i lukketiden, men levering må tidligst ske i den påfølgende åbningstid.

Stk. 5. Kunder, som befinder sig i en butik ved lukketidens indtræden, kan ekspederes i indtil et kvarter efter dette tidspunkt.

§ 2. Loven gælder ikke for salg af:

- 1) Medicinalvarer fra apoteker og apotekers håndkøbsudsalg.
- 2) Aviser på gader og pladser.
- 3) Brændsel.
- 4) Proviant til skibe og luftfartøjer samt til lastmotorkøretøjer i langturstrafik.
- 5) Benzin, olie, petroleum, gas og lignende samt salg fra benzinsalgssteder af reservedele, tilbehør til motorkøretøjer og andre varer, der har en naturlig forbindelse med motorkøretøjets anvendelse eller vedligeholdelse.

6) Motorkøretøjer, traktorer, landbrugs- og entreprenørmaskiner, skibe og luftfartøjer samt tilbehør hertil.

7) Lystbåde, campingvogne, telte og andet lejrudstyr uden for sædvanlig butikshandel.

8) Fersk fisk uden for sædvanlig butikshandel.

9) Naturalprodukter af eget jordbrug og husdyrhold.

10) Havebrugsvare fra gartnerier og planteskoler.

11) Husdyr.

12) Varer fra automat.

13) Varer i henhold til adkomst efter beværterloven.

§ 3. Loven gælder ikke for

- 1) bladkiosker,
- 2) konfektbutikker,
- 3) bagerbutikker,
- 4) brødudsalg,
- 5) smørrebrødsbutikker og
- 6) blomsterbutikker,

såfremt der fra vedkommende lokale — også i den almindelige åbningstid — alene føres sådanne varer, som handelsministeren fastsætter.

§ 4. Butikker, hvorfra der på hverdage sælges mælk, må på folkekirkens helligdage holdes åbne fra kl. 6 til kl. 10 for salg af sådanne varer, som handelsministeren fastsætter.

§ 5. Handelsministeren kan for udstillinger undtage fra bestemmelserne i § 1.

Stk. 2. For udstillinger, der alene omfatter kunst eller kunsthåndværk, og som afholdes af frembringerne eller af andre på disses vegne, gives tilladelse dog af kommunalbestyrelsen.

§ 6. Politimesteren, i København politidirektøren, kan tillade udvidede åbningstider for salg i forlystelseshaver, ved folkefester, på markeder og lignende af tobak, blomster, legetøj samt de varer, som kan forhandles efter § 3, nr. 1 og 2.

§ 7. Kommunalbestyrelsen kan efter retningslinier givet af handelsministeren fastsætte udvidede åbningstider for butikker i følgende tilfælde:

1) i områder, der i udpræget grad benyttes til sommer- og weekendophold,

2) i haveforeninger,

3) på lejrpladser,

4) i større trafikknudepunkter, f. eks. banegårde og civile lufthavne,

5) på eller ved sygehuse eller andre lignende institutioner,

6) i idrætsanlæg,

7) ved den dansk-tyske grænse,

8) for salg af antikviteter og gaveartikler på steder, hvor der særligt sælges til turister,

9) på fredage, dog længst til kl. 21,

10) i forbindelse med dyrskuer, større markeder, stedlige sammenkomster eller festligheder, samt hvor uforudsete begivenheder måtte tale herfor og

11) ved ekstraordinære, store turistbesøg, kongresser og lignende.

§ 8. Kommunalbestyrelsens afgørelser efter § 5, stk. 2, og § 7 kan af de foreninger eller organisationer, som handelsministeren bemyndiger dertil, indbringes for et ankenævn, der nedsættes af handelsministeren, og som består af en formand, der har den juridiske uddannelse, og 2 andre medlemmer, der skal være uafhængige af kommunale eller organisationsmæssige interesser. Formanden og medlemmer samt suppleanter for disse udnævnes for indtil 5 år ad gangen. Handelsministeren fastsætter nævnets forretningsorden.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsens og ankenævnets afgørelser kan ikke indbringes for nogen administrativ myndighed.

§ 9. Erhvervsdrivende, der overtræder bestemmelserne i §§ 1 og 4 eller vilkår for tilladelser i henhold til §§ 5-7, straffes med bøde.

Stk. 2. Påtale finder kun sted efter begæring af de foreninger eller organisationer, som handelsministeren bemyndiger dertil.

§ 10. Loven træder i kraft den 1. juni 1970.

Stk. 2. Lukkelov nr. 221 af 27. maj 1950 ophæves.

Stk. 3. De i henhold til den tidligere lov udstedte særlige tilladelser bevarer deres gyldighed indtil 1 år efter lovens ikrafttræden.

§ 11. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget.

I. Medens man først i 1908 fik en egentlig lukkelov, havde der allerede tidligere i helligdagslovgivningen været bestemmelser om lukning af butikker på søn- og helligdage. En forordning fra 1845 påbød således, at butikker skulle holdes lukket på søn- og helligdage, men dette påbud hvilede alene på kirkelige hensyn. Bestemmelser om butikslukketid på hverdage fandtes ikke før 1908.

I årene forud for 1908 havde handelsstanden arbejdet på ad frivillighedens vej at gennemføre lukning af butikker på ugens første 4 hverdage kl. 20, for at såvel butiksindehavere som medhjælpere kunne opnå forkortelse af deres arbejdstid. Det viste sig imidlertid, at det ikke var muligt ad frivillighedens vej at få butiksåbningstiden forkortet, idet konkurrencen bevirkede, at der altid var nogle næringsdrivende, der ikke kunne eller ville overholde aftaler herom.

Efter lov nr. 163 af 19. juni 1908 måtte butikker holdes åbne mandag-fredag til kl. 20 og lørdag til kl. 23. Der måtte åbnes kl. 4. Ved lov nr. 82 af 30. april 1909 indførtes der ændrede regler for så vidt angår bagere og konditorer.

Som følge af de ekstraordinære forhold under den første verdenskrig blev lukketiden ved midlertidige love fastsat indtil 2 timer tidligere.

Sådanne midlertidige bestemmelser var gældende, indtil lukkelov nr. 289 af 30. juni 1922 trådte i kraft. Denne lov, der hvilede på et udkast udarbejdet af et embedsmandsudvalg, bestemte, at butikker måtte holdes åbne mandag-torsdag til kl. 18, fredag til kl. 19 og lørdag til kl. 21. Der måtte åbnes kl. 6. Loven havde en særlig sommerregel, idet der i tiden 1. april til 15. september måtte holdes åbent mandag-torsdag til kl. 19.

Denne sommerregel, der var indsat af hensyn til landbefolkningen, skulle imødekomme de divergerende anskuelser, der forelå om, hvorvidt lukketiden mandag-torsdag skulle være kl. 18 eller kl. 19. Efter regeringsforslaget skulle lukketiden være kl. 18, men således at amtsrådene for landkommunernes vedkommende og indenrigsministeren for købstædernes vedkommende under fornødent hensyn til omliggende kommuners interesser kunne give tilladelse til, at lukketiden mandag-torsdag skulle være kl. 19. Rigsdagen mente imidlertid, at dette ville fremkalde visse gnidninger i forholdet mellem by og land. Resultatet blev derfor en generel sommerregel omfattende hele landet.

Lukkelov nr. 132 af 14. april 1932, der hvilede på et udkast fra et udvalg nedsat i 1929, fastsatte fortsat lukketiderne mandag-torsdag til kl. 18, fredag til kl. 19, men lørdag skulle nu lukkes kl. 20, og den særlige sommerregel bortfaldt. Ved lov nr. 203 af 20. maj 1933 indførtes der enkelte ændrede regler, for så vidt angår lovens undtagelsesbestemmelser.

I 1938 blev nedsat en lukkelovskommission, der i 1942 fremsatte forslag om lukning på fredage kl. 20 og på lørdage kl. 17, medens der de øvrige dage fortsat skulle lukkes kl. 18. Som følge af forholdene under krigen blev forslaget ikke gennemført.

Også under den anden verdenskrig blev der fastsat tidligere lukketider.

Midlertidig lov nr. 300 af 1. juni 1946 fastsatte lukketiden mandag-torsdag til kl. 17,30, fredag til kl. 20 og lørdag til kl. 14. Disse lukketider har siden været gældende.

I 1947 blev nedsat et lukkelovsudvalg, der stort set byggede videre på betænkningen fra kommissionen af 1938. Udvalgets flertal foreslog, at der skulle lukkes lørdag kl. 16, medens et mindretal foreslog kl. 14.

Lukkelov nr. 221 af 27. maj 1950 fastsatte lukketiden på lørdage til kl. 14 og bibeholdt således de lukketider, der var indført ved loven fra 1946. Loven indførte den ny regel, at politiet i sommerhus- og weekendområder kunne tillade, at butikker, hvorfra der forhandles nærings- og nydelsesmidler, holdes åbne på lørdage til kl. 18 fra 15. maj-15. september.

Loven er ændret ved lov nr. 141 af 17. maj 1961, hvor bl. a. kiosker fik udvidet varesortiment, og åbningstiden blev udvidet for butikker på lejrpladser, i Københavns Hovedbanegård og civile lufthavne, og ved lov nr. 208 af 8. juni 1966, hvor bl. a. kiosker fik yderligere udvidet varesortiment, og kiosker ved færgelahavne og rutebilstationer fik mulighed for ligestilling med jernbanekiosker, ligesom butikker i hovedbanegårdene i Ålborg, Århus, Esbjerg og Odense blev ligestillede med butikker i Københavns Hovedbanegård; endvidere blev indført hjemmel for kommunalbestyrelsen til at tillade, at butikker ved sygehuse holdes åbne i besøgstiden.

Lukkeloven er optrykt ved lovbekendtgørelse nr. 253 af 22. juni 1966 og er siden ændret ved lov nr. 234 af 6. juni 1968 for så vidt angår benzinsalgssteder.

II. Om bestemmelser om butikkers lukning i andre lande kan oplyses følgende:

I *Sverige* må butikker efter lukkeloven af 16. december 1966 holdes åbne på hverdage mellem kl. 8 og kl. 20. (Efter den tidligere svenske lukkelov fra 1948 måtte holdes åbent til kl. 19, dog en hverdag i ugen til kl. 20.) Kommunalbestyrelsen kan i særlige tilfælde, hvor det er ønskeligt af hensyn til almenhedens interesse, tillade længere åbningstider.

Lovens fulde åbningstid udnyttes i almindelighed ikke; således lukkes i Stockholm som oftest kl. 18, nogle butikker i forstæderne dog først kl. 19. De fleste butikker har en eller to gange om ugen åbent til kl. 20. Om lørdagen lukkes som oftest på et tidspunkt mellem kl. 12 og kl. 16.

I *Norge* skal efter lukkeloven af 25. juli 1913 i bykommuner fastsættes vedtægter om butikkeres lukketider, medens landkommunerne selv afgør, om lukkevedtægt er nødvendig.

I almindelighed har vedtægterne for byerne fastsat åbningstiderne fra kl. 8 eller 8,30 til kl. 18, lørdage dog som regel til mellem kl. 15 og kl. 18. I en del byer må holdes åbent om fredagen til kl. 20. I praksis er åbningstiderne dog betydeligt kortere. Som regel lukkes på hverdage kl. 17, på lørdage dog kl. 15.

I *Finland* må butikker efter lukkeloven af 14. februar 1969 holdes åbne på hverdage mellem kl. 8 og kl. 20, om lørdagen dog kun til kl. 18. (Efter den tidligere finske lukkelov fra 1946 måtte holdes åbent til kl. 18, om lørdagen dog kun til kl. 17.) Handels- og industriministeriet kan tillade længere åbningstider.

I *England* må butikker efter lukkeloven af 28. juli 1950 holdes åbne på hverdage til kl. 20, en dag i ugen dog til kl. 21, men der skal en dag i ugen — efter indehaverens valg — lukkes kl. 13. Den lokale myndighed kan bestemme, at butikker skal lukkes hverdage kl. 19.

I *Holland* må butikker efter lukkeloven af 24. januar 1952 holdes åbne på hverdage mellem kl. 5 og kl. 18. Kommunen kan bestemme, at butikker en dag om ugen må holdes åbne til kl. 22, dog ikke lørdage. Kommunen kan endvidere fastsætte, at butikker ikke må holdes åbne mandag før kl. 13, eller mandag, tirsdag eller onsdag efter kl. 13.

I *Forbundsrepublikken Tyskland* må butikker efter lukkeloven af 28. november 1956 holdes åbne på hverdage fra kl. 7 til kl. 18,30, om lørdagen dog kun til kl. 14. Den 1. lørdag i hver måned og de sidste 4 lørdage før juleaftensdag må holdes åbent til kl. 18. På udflugtssteder med

stærk turisttrafik kan delstatsregeringen i et vist omfang tillade udvidede åbningstider. I umiddelbar nærhed af forbundsrepublikkens grænser kan delstatsregeringen tillade, at butikkerne holdes åbne på lørdage til kl. 18, men der skal så lukkes en anden dag i ugen kl. 14.

III. De argumenter, der i den offentlige debat er gjort gældende på den ene side for en væsentlig liberalisering af lukkeloven og på den anden side for at beholde loven stort set i den nuværende skikkelse, er i korthed følgende:

Mod den gældende lukkelov er særlig anført, at loven vanskeliggør det for de mange udearbejdende at foretage indkøb, idet mange kun har kort tid mellem arbejdstidens ophør og butikkeres lukketider. Den udearbejdende er således ikke frit stillet ved valget af indkøbssted. Indkøbene må foretages i den største hast, og der er ofte stor trængsel på indkøbstidspunktet.

Er arbejdsstedet beliggende i en sådan afstand fra boligen, at hjemstedet ikke kan nås, inden butikkerne lukker, er den udearbejdende afskåret fra at foretage indkøb i butikker i det kvarter, hvor boligen er, og henvises i stedet til at købe ind i butikker ved arbejdsstedet og transportere varerne hjem ofte over store afstande og i overfyldte befordringsmidler.

Det anføres også, at familiens køb af store engangsanskaffelser, der kræver særlig overvejelse, f. eks. biler, møbler og tæpper, besværliggøres, idet kun en lille del af åbningstiden falder på tidspunkter, hvor begge ægtefæller kan deltage i indkøbet.

Lukkeloven skaber også problemer for butikker i sommerhus- og weekendområderne, hvor loven også særlig ofte overtrædes. Ligeledes er der problemer for butikker i grænselandet, idet der må holdes længere åbent syd for den danske-tyske grænse end nord for grænsen.

Turister, der kun opholder sig her i landet i en weekend, hvilket kan gælde ikke blot turister i grænselandet, men også turister, der kommer med et turistskib eller på anden måde til en by, er i vidt omfang afskåret fra at foretage indkøb med tab af valutaindtægter for landet til følge.

En sammenligning af den danske lukkelov med lukkelovsbestemmelserne i de lande, der er nævnt i det foregående, viser, at den danske lukkelov må karakteriseres som restriktiv, idet butikker skal lukkes på et tidligere tidspunkt, end der er pligt til efter lovbestemmelserne i de andre lande, ligesom der ikke kan dispenseres fra de

F. t. lukkelov.

almindelige lukketider, således som flere af de andre landes love giver mulighed for.

For at beholde lukkeloven stort set i dens gældende skikkelse anføres af butikshandelens organisationer særligt, at længere åbningstider vil forringe vilkårene for medarbejdere i butikker og for butiksindehavere og derved gøre det vanskeligt for butikshandelen at få tilgang af kvalificerede unge. Forskudt arbejdstid bevirker, at butiksfaget vil blive betragtet som mindre tillokkende. Det anføres, at der ikke er noget tillokkende i, f. eks. som erstatning for skifteholdsarbejde på en lørdag at få tilbudt frihed mandag formiddag, når familien er på arbejde. Det kniber allerede i dag med at få tilstrækkelig lærlingetilgang, og det er fra butikshandelens side anført, at butikshandelen i de kommende 10-15 år vil få brug for et næsten fordoblet antal veluddannede medarbejdere på lederplan. Det anføres, at heller ikke butikker med selvbetjening kan drives udelukkende med ufaglært arbejdskraft. Betjeningen vil også blive ringere, hvis en stadig større del af personalet er ufaglært. Lønoms-kostningerne vil i perioder med forskudt arbejdstid kunne stige med op til 100 pct., og da lønnen er langt den største omkostning i varedistributionen, kan sådanne stigninger efter butikshandelens opfattelse ikke undgå at påvirke prisniveauet i opadgående retning. Endelig henviser butikshandelen til, at en forbrugerundersøgelse i 1966 foretaget af Dansk Gallup Institut har givet udtryk for en overvældende tilslutning til den nuværende lukketidsordning, idet 92 pct. af forbrugerne efter undersøgelsen ikke har vanskeligheder eller besvær med at få foretaget indkøb.

Handels- og Kontorfunktionærernes Forbund i Danmark har tilsluttet sig de synspunkter, som er anført fra butikshandelens side, og henviser endvidere til en opinionsundersøgelse, som HK har ladet foretage i 1969, og hvori deltog 20.000 butiksmedhjælpere. HK vender sig imod en udvidet åbningstid, som der efter forbundets opfattelse ikke synes at være hverken behov for eller ønsker om, så længe de nuværende åbningstider ikke udnyttes fuldt ud.

IV. I en redegørelse, „Lukkeloven — dens konsekvenser for forbruger og erhvervsdrivende“ fra Institut for Markedsøkonomi, Handelshøjskolen i Århus, 1968, er problemerne omkring butikernes åbningstid vurderet på baggrund af foreliggende materiale.

a) I redegørelsen omtales nærmere, hvilken indflydelse en eventuel liberalisering af lukkelo-

ven må antages at få på varepriserne. Det anføres, at man ofte anlægger det ræsonnement, at de samlede distributionsomkostninger stiger, hvis butikkerne skal holdes længere åbne, idet lønoms-kostningerne ved den udvidede åbningstid er en ekstra omkostning ved siden af de omkostninger, man har haft ved den hidtil gældende åbningstid, og at detailhandelen må dække sig ind herfor gennem højere varepriser.

Det siges videre, at den grundlæggende betragtning i ræsonnementet er, at den totale vare-mængde, der omsættes gennem detailhandelen, ikke vil ændre sig, men at det imidlertid må antages, at ikke alle butikker under en liberaliseret lukkelov vil holde åbne i hele den tilladte åbningstid. Erfaringerne fra Sverige viser således, at kun et begrænset udsnit af butikker finder det fordelagtigt at holde åbent om aftenen hovedsagelig som følge af, at en stor del af forbrugerne ikke ønsker at anvende deres aften til indkøb.

De enkelte butikkers tilpasning til en liberaliseret lukkelov afhænger af, hvorledes forbrugerne vurderer en øget åbningstid, d. v. s. om de er villige til at betale for den øgede åbningstid. Hvis der bliver en tendens til stigning i priserne som følge af en lukkelovsændring, må det tages som et tegn på, at forbrugerne betragter øget åbningstid som en foranstaltning, man er villig til at betale for.

Forskellen i tilpasning fra butik til butik medfører, at de forbrugere, der efterspørger den øgede åbningstidsservice, vil handle i bestemte butikker og til det prisniveau, der findes i disse butikker, og de forbrugere, der ikke efterspørger en øget åbningstidsservice, vil have mulighed for at handle i butikker, der ikke har nogen lang åbningstid og til det prisniveau, der gælder i disse butikker. Der er ikke nogen grund til at antage, at eventuelt øgede aftenåbningsomkostninger vil overvælttes på kunder, der ikke ønsker denne service.

Det anføres, at de butikker, der har de største faste omkostninger, og hvor de variable omkostninger som løn m. v., der varierer med åbningstiden, udgør en forholdsvis mindre andel af de samlede butiksomkostninger, vil have forholdsvis lettest ved at udnytte en længere åbningstid, idet de vil opnå en bedre fordeling af deres forholdsvis høje faste omkostninger gennem en større omsætning og derved få bedre mulighed for at inddække eventuelle øgede arbejds lønninger.

Det siges videre i redegørelsen, at det må antages, at en udvidet åbningstid på længere sigt alt andet lige vil give et mindre investeringsbehov

inden for detailhandelen. På kort sigt må man derimod regne med en hurtigere investeringstakt for de butikstyper, der er konkurrencemæssigt gunstigt stillet.

b) I redegørelsen er omtalt de ansattes arbejdsforhold, og det anføres, at de tilladte åbningstider indirekte påvirker arbejdstidens placering inden for dagen og ugen, men derimod ikke den samlede arbejdstids længde. Det aktuelle problem for de ansatte i forbindelse med en ændring af lukkeloven er derfor ikke den samlede arbejdstids og den samlede fritids længde, men derimod fritidens placering.

Det anføres videre i redegørelsen, at indførelse i detailhandelen af arbejdstider, der er forskudt i forhold til andre erhverv, kan tænkes at have en negativ indflydelse på erhvervets muligheder for at tiltrække arbejdskraft, men at dette dog kun er en af de mange faktorer, der har indflydelse på erhvervets rekrutteringsmuligheder. Specielt kunne man antage, at ulemperne ved forskudt arbejdstid delvis ville opvejes af de øgede indtjeningsmuligheder, en forskudt arbejdstid indebærer.

Det kan ifølge redegørelsen ikke udelukkes, at øgede indtjeningsmuligheder ved forskudt arbejdstid og mulighederne for at placere arbejdstiden på andre tidspunkter end de nuværende vil kunne lette rekrutteringen af deltidsbeskæftiget kvindelig arbejdskraft fra grupper, der har anset de nuværende indtjeningsmuligheder for for dårlige eller som ikke har mulighed for at tage arbejde inden for „normal“ arbejdstid på grund af ægtefællens udearbejde i dette tidsrum.

I redegørelsen udtales, at det er umuligt at sige noget om, hvordan erhvervets rekrutteringsproblemer for heltidsansatte på længere sigt vil udvikle sig, da der ikke foreligger noget materiale til belysning af forholdet.

c) I redegørelsen er tillige omtalt butiksindehavernes arbejdsforhold, og det anføres, at et af motiverne for tidligere lukkelove har været gennem en begrænsning af åbningstiden indirekte at regulere butiksindehavernes arbejdstid. For de butikker, der må holdes åbne i den almindelige butikslukketid, gælder dog, at hensynet til en indirekte lovgivningsmæssig regulering af detailhandlerens fritid er tilsidesat til fordel for forbrugernes behov for at købe varer også uden for den normale åbningstid.

Det siges i redegørelsen, at den ændrede struktur indenfor detailhandelen med færre mindre butikker har medført dårligere konkurrenceforhold for de små butikker, men at man for en række af disse må antage, at netop mulighederne

for at kunne konkurrere på åbningstidstilpasning til forbrugernes behov kan sikre rentable driftsmuligheder.

V. Under de drøftelser, der har fundet sted med de interesserede erhvervsorganisationer m. fl. om en revision af lukkeloven og ved udarbejdelsen af de udkast til forslag til en, ny lukkelov, som af handelsministeriet har været lagt til grund for disse drøftelser, har ministeriet haft følgende synspunkter for øje:

Lukkeloven har som nævnt gennem en år-række været stærkt fremme i den offentlige debat, og alle interesserede organisationer og interessegrupper har givet udtryk for deres stilling til loven. Det må derfor antages, at nedsættelse af en kommission til behandling af lukkelovs-problemer næppe vil kunne tilføre diskussionen væsentligt nyt.

Der har været forslag fremme om, at man skulle foretage en undersøgelse af virkningerne af en eventuel liberalisering af lukkeloven ved i visse begrænsede områder midlertidigt at tillade udvidede åbningstider. En sådan undersøgelse vil imidlertid ikke kunne foretages uden lovændring, og den ville også være uden større praktisk betydning, da afstandene her i landet ikke er større end, at et sådant forsøgsområde ville blive besøgt af mange kunder, der bor uden for forsøgsområdet, og man ville herved få et urigtigt billede af, hvad en liberalisering af lukkeloven ville betyde.

Lukkeloven begrænser den enkelte næringsdrivendes adgang til at tilpasse sine åbningstider efter kundernes behov og ønsker.

Udviklingen i samfundet har på en række områder skabt behov for en sådan tilpasning, som efter den gældende restriktive lukkelov ikke kan imødekommes i rimeligt omfang.

Antallet af familier, hvor begge er udearbejdende, er stadig stigende, og de udearbejdende har i almindelighed kun kort tid, hvor lukkeloven giver dem mulighed for at gøre indkøb, hvilket tillige medfører, at de heller ikke er frit stillet i valget af butikker, hvor indkøbene foretages.

Afstanden mellem bolig og arbejdssted bliver særligt i de store byer større og større, og mange er derfor afskåret fra at gøre indkøb i nærheden af boligen, men er nødsaget til at købe ind i butikker ved arbejdsstedet og transportere varerne hjem.

Det hurtigt stigende antal fritidshuse og sommerhuse har skabt et behov for adgang til indkøb på tidspunkter, som ikke kan dækkes efter den gældende lukkelov.

Befolkningen som helhed har fået mere fritid, og for at de flest mulige kan få udbytte af fritiden, er det rimeligt, at der i hvert fald i en del af fritiden er adgang til sådanne servicevirksomheder, hvortil butikshandelen hører. Et moderne samfund kan ikke fungere tilfredsstillende, hvis alle arbejder og har fri på samme tid.

I disse år foregår der en ændring af strukturen inden for butikshandelen, idet detailhandelen i stadig stigende omfang går over til større butiksenheder og butikcentre samtidig med, at grænserne mellem de forskellige brancher mere og mere udviskes. Dette gør det muligt for forbrugerne at samle deres indkøb på færre butikker, men de snævre rammer, som lukkeloven fastsætter for åbningstider, gør, at mange forbrugere, herunder navnlig de udearbejdende, der udgør en stadig stigende del af forbrugerne, kun har kort tid, hvor de kan udnytte adgangen til mere omfattende indkøb, som de nye detailhandelsformer giver mulighed for.

Det kan ikke anses for hensigtsmæssigt, at den altovervejende del af butikker kun må holdes åbne inden for snævre faste rammer. Mange handlende ville formentlig se deres fordel ved at holde længere åbent, eventuelt kun enkelte af ugens dage, end den nuværende lov giver mulighed for, uden at dette medfører en forøgelse af den samlede arbejdstid for de ansatte eller indehaverne.

Der er næppe grund til at antage, at alle handlende ville udnytte retten til at holde længere åbent end hidtil, idet det har vist sig, at adskillige handlende ikke udnytter retten til at holde åbent om fredagen til kl. 20, men lukker indtil flere timer før dette tidspunkt.

Hvis åbningstiderne blev noget mere elastiske, må det antages, at der vil ske en bedre udnyttelse af de faste butiksanlæg, og at dette på længere sigt vil give et mindre investeringsbehov for detailhandelen, fordi butikkernes spidsbelastning vil fordele sig over et længere tidsrum, og butiksanlæggene derfor kunne dimensioneres noget mindre.

Den omstændighed, at lukkeloven i vidt omfang overtrædes ikke blot i sommerhus- og weekendområderne, men tillige andre steder, er også udtryk for, at loven ikke er tidssvarende.

Også af administrative grunde er det ønskeligt at få en enklere lukkelov. Loven er med de ændringslove, der er kommet i de senere år for at råde bod på lovens stive regler, blevet kompliceret, hvortil kommer, at der i tilknytning til loven er udfærdiget en række bekendtgørelser om,

hvilke varer der må sælges fra de forskellige butikstyper, og nogle af lovens bestemmelser gør det til en pligt at holde åbent i et bestemt tidsrum, for at der må sælges varer i den almindelige butikslukketid.

Om konsekvenser for butikshandelens mulighed for at fremskaffe fornøden arbejdskraft under en mere liberal lukkelov bemærkes, at det vel er muligt, at butiksfaget af nogle vil blive betragtet som mindre tillokkende, men dette vil antagelig helt eller delvis kunne modvirkes ved større anvendelse af deltidsbeskæftiget arbejdskraft, idet der kan regnes med, at en arbejdskraftreserve vil søge til butiksfagene, hvis åbningstiderne bliver mere elastiske. Erfaringer viser, at større butiksenheder ikke kræver alsidig butiksuuddannet personale i så høj grad, som dette kræves i mindre butiksenheder.

Om indflydelsen på varepriserne af en liberalisering af lukkeloven, er det næppe muligt at udtale noget sikkert. Man finder ikke, at der er holdpunkter for at antage, at varepriserne vil stige, da priskonkurrencen mellem de forskellige næringsdrivende er effektiv, hvortil kommer, at en mere liberal lukkelov vil give større mulighed for en bedre udnyttelse af de foretagne investeringer.

Lukkeloven fastsætter — bortset fra, at butikker i sommerhus- og weekendområderne må holdes åbne på lørdage til kl. 18 i sommerperioden — lukketiden ens for butikker i by og på land og uanset branche. Behovet er imidlertid forskelligt for butikker i by og på land, ligesom der kan være varierende behov for, hvornår de forskellige arter af butikker bør have åbent. Der bør derfor efter ministeriets opfattelse være adgang til at holde længere åbent, end den gældende lukkelov giver mulighed for, således at de enkelte butiksindehavere kan finde frem til de lukketider, der passer for den enkelte butik. Medens den gældende lukkelov ikke indeholder dispensationshjemmel, finder man, at der bør indføres hjemmel til at fastsætte udvidede åbningstider i visse tilfælde, således at der skabes mulighed for at råde bod på lovens hovedregler. Dispensation skulle således bl. a. kunne gives til butikker i sommerhus- og weekendområderne og i større trafikknudepunkter.

Da spørgsmålet om dispensation i vidt omfang afhænger af de lokale forhold, finder man, at afgørelsen bør henlægges til vedkommende kommunalbestyrelse. Også når henses til de bestræbelser, der i forbindelse med kommunalreformen udfoldes for at udvide det kommunale selv-

styre, findes det naturligt at give kommunalbestyrelsen udvidede beføjelser også i denne henseende. Kommunalreformen, hvorved mange mindre kommuner nedlægges og sluttes sammen, vil betyde, at den enkelte kommunalbestyrelse får flere ansøgninger om dispensation til behandling, og afgørelserne vil herigennem kunne blive mere ensartede.

Man finder, at en lukkelov som hidtil bør angive de tider, inden for hvilke butikker må holdes åbne, således at der fortsat ikke skal være nogen pligt til at holde åbent.

Under de drøftelser, der har været ført med de interesserede organisationer m. fl., har handelsministeriet stort set fundet tilslutning til disse synspunkter fra forbrugernes organisationer (Forbrugerrådet), Statens Husholdningsråd, Det kooperative Fællesforbund i Danmark, De samvirkende danske Landboforeninger og Danmarks Turistråd. Synspunkterne har ikke kunnet accepteres af butikshandelens organisationer (Butikshandelens Fællesråd), håndværkets organisation (Håndværksrådet) og de butiksansattes organisation (Handels- og Kontorfunktionærernes Forbund i Danmark). Disse organisationer har i særlig grad udtalt sig imod en udvidelse af de generelle åbningstider, medens der er vist forståelse for, at der gives adgang for kommunalbestyrelserne til efter nærmere retningslinier at dispensere i særlige tilfælde, herunder for sommerlandet.

VI. Det foreliggende forslag til en ny lukkelov er udarbejdet ud fra det hensyn, at en lukkelov ikke bør indeholde bestemmelser, som i praksis har vist sig at være uden større betydning. Ud fra dette hensyn har man ment, at loven ikke bør gælde for flere af de butikker, der i forvejen har udvidede åbningstider, idet mange af disse ikke udnytter deres ret til at holde åben i hele den tilfaldte åbningstid.

Man har ligeledes, da der i praksis har vist sig behov herfor, ment at burde udvide kredsen af de virksomheder, som holdes uden for en lukkelovs bestemmelser.

Man har endvidere ment, at der, for at loven ikke i praksis skal virke for usmidig, bør være hjemmel til i et vist omfang at dispensere fra denne. Der tilstræbes samtidig en forenkling af loven og hermed af den administration, loven nødvendiggør.

I det foreliggende forslag til en ny lukkelov er der vist hensyn til de synspunkter, som butikshandelens og de butiksansattes organisationer har fremsat, særlig om de generelle åbningstider. Efter forslaget er åbningstiden fastsat til kl. 18, dog torsdage til kl. 21 og lørdage til kl. 12.

Efter forslaget skal loven stort set have samme område som den gældende lov, dog foreslås det, at visse næringsdrivende, der er omfattet af den gældende lov, fremtidig skal være uden for lukkelovens område. Dette gælder således for engros-handlende, da man finder, at de hensyn, der i øvrigt ligger til grund for lukkeloven, ikke gør sig gældende her, og det er ønskeligt, at der er adgang til at holde engros-handlendes forretningssteder (lagre) åbne i den almindelige butikslukketid, idet det passer mange detailhandlere bedst at komme i dette tidsrum. Det forudsættes, at vedkommende engros-handlende ikke samtidig har detailsalg fra samme forretningssted, idet forretningsstedet i så fald omfattes af lukkeloven.

Det foreslås endvidere, at loven — i modsætning til efter den gældende lovs §§ 10 og 11 — ikke skal omfatte fotografer, frisørforretninger og saloner for skønhedspleje. Det er dog en forudsætning, at der ikke — heller ikke i den almindelige butiksåbningstid — sælges varer. Sker salg af varer, betragtes forretningen som en butik, der skal følge de almindelige regler i lukkeloven.

Det foreslås endvidere, at loven — i modsætning til efter den gældende lovs §§ 10 og 11 — ikke skal omfatte fotografer, frisørforretninger og saloner for skønhedspleje. Det er dog en forudsætning, at der ikke — heller ikke i den almindelige butiksåbningstid — sælges varer. Sker salg af varer, betragtes forretningen som en butik, der skal følge de almindelige regler i lukkeloven.

Loven skal efter forslaget ikke gælde for salg af motorkøretøjer, traktorer, landbrugs- og entreprenørmaskiner, skibe og luftfartøjer samt tilbehør hertil. Loven skal heller ikke, hvis salget sker uden for sædvanlig butikshandel, gælde for salg af lystbåde, campingvogne, telte og andet lejrudstyr. Der er her tale om varer, som der i praksis har vist sig behov for, at kunderne skal kunne bese og købe i den almindelige butikslukketid.

Efter forslaget skal loven endvidere ikke gælde for konfekturbutikker, bagerbutikker, brødsalg, konditorforretninger, smørrebrødsbutikker, blomsterbutikker, gartnerier og planteskoler. Der er her tale om virksomheder, der allerede efter den gældende lukkelov har udvidet åbningstid, konfekturbutikker således alle dage til kl. 22, bagerbutikker og brødsalg alle dage til kl. 21 og smørrebrødsbutikker til det tidspunkt, politiet fastsætter. Blomsterbutikker, gartnerier og planteskoler må efter den gældende lov holdes åbne på helligdage til kl. 16, gartnerier og planteskoler endvidere på lørdage til kl. 18. Man har ment, at åbningstiderne for alle disse forretninger er så vide, at det vil være uden praktisk betydning, at

der i en lukkelov fastsættes et tidsrum, hvor disse forretninger ikke må holdes åbne.

Samtidig er der efter forslaget givet kommunalbestyrelsen adgang til at fastsætte udvidede åbningstider i en række tilfælde, hvor særlige lokale hensyn spiller ind. Der henvises herved til lovforslagets § 7 og bemærkningerne hertil.

Det har været overvejet at give kommunalbestyrelsen adgang til i særlige tilfælde at fastsætte udvidede åbningstider for grupper af butikker eller samtlige butikker inden for et område. Flere erhvervsorganisationer har under de forhandlinger, der inden lovforslagets fremsættelse har været ført, udtalt sig imod en almindelig adgang til at dispensere fra de almindelige lukketider, idet det befrygtes, at dette ville give anledning til stor ulighed mellem de forskellige næringsdrivende. Man har derfor foreslået, at kommunalbestyrelsens adgang til at dispensere indskrænkes til visse nærmere udtrykkelig opregnede tilfælde.

Lovforslaget vil bortset fra udgifter til det i § 8 foreslåede ankenævn ikke medføre udgifter for det offentlige. Udgifterne til det foreslåede ankenævn vil afhænge af arbejdets omfang.

Til lovforslagets enkelte paragraffer bemærkes:

Til § 1.

Bestemmelserne træder i stedet for den gældende lovs § 1, § 2, stk. 1 og 2, og § 13.

Udtrykket „detailsalg“ omfatter som hidtil kun erhvervsmæssigt salg af varer til forbrugere.

I modsætning til den gældende lov skal loven efter forslaget ikke gælde for engros-handlendes salg af varer til andre næringsdrivende til videre salg eller forarbejdning. En engros-handlendes forretningssted (lager) vil således kunne holdes åben i den almindelige butikslukketid, forudsat at der ikke herfra — heller ikke i den almindelige butiksåbningstid — sælges til private.

Handel med brugte genstande omfattes som efter den gældende lov af forslaget, medens derimod pantelånere — modsat den gældende lov — ikke omfattes af forslaget.

Andelsforeninger omfattes som efter den gældende lov af forslaget, jfr. forslagets stk. 3.

Beværteres salg omfattes efter forslaget ikke af loven, jfr. forslagets § 2, nr. 13, og bemærkningerne hertil.

Erhvervsmæssigt detailsalg af varer på auktion omfattes — som hidtil — af forslaget.

Butikker omfatter efter forslaget — som hidtil — også auktionslokaler, og publikum kan således — som hidtil — ikke i den almindelige butiksluk-

ketid foretage eftersyn af de varer, der skal sælges ved en senere auktion.

Medens butikker efter den gældende lov omfatter håndværkeres udleveringssteder, der således skal holdes lukket i den almindelige butikslukketid, vil det efter forslaget kun være butikker, hvorfra der foregår detailsalg, der skal holdes lukket i den almindelige butikslukketid. Det vil således efter forslaget — i modsætning til efter den gældende lov — være muligt for en håndværker, der alene udfører reparationsarbejde, at holde sine lokaler åbne i den almindelige butikslukketid for indlevering af ting til reparation og udlevering af de reparerede ting. Såfremt håndværkeren foruden at udføre reparationsarbejde sælger varer til forbrugere — udover de til reparation medgåede materialer — anses lokalet for en butik, hvorfra der foregår detailsalg, og det skal derfor være lukket i den almindelige butikslukketid.

Man har ikke i forslaget medtaget bestemmelsen i den gældende lovs § 4, litra i, hvorefter de almindelige lukketider ikke kommer til anvendelse på reparation af cykler, motorkøretøjer, luftfartøjer og landbrugsmateriel samt beslag af heste og uopsættelige reparationer af produktionsmidler og inventar i erhvervsvirksomheder, idet man har fundet en sådan bestemmelse overflødig, da forslaget alene indeholder forbud mod detailsalg og mod, at butikker, hvorfra sådant salg foregår, holdes åbne i den almindelige butikslukketid.

Da butikker ifølge forslagets § 1, stk. 2, 2. punktum, omfatter salgs- og udleveringssteder, kræves der ikke til begrebet butik, at der skal være tale om lokaler, men f. eks. boder og studepladser i fri luft anses også som butik i forslagets forstand.

Det er fundet overflødigt som i den gældende lovs § 1, stk. 3, at fastsætte, at erhvervsmæssigt salg af varer til forbrugere (detailsalg) fra andet sted end butik, ikke må finde sted i de tider, i hvilke butikker skal holdes lukket, idet dette allerede følger af forslagets § 1, stk. 1.

Optagelse af bestillinger sidestilles — som hidtil — med detailsalg.

Forslagets stk. 4 om, at optagelse af bestillinger er tilladt i butikslukketiden, betegner en udvidelse i forhold til den gældende lovs § 1, stk. 4, hvorefter alene skriftlige og telefoniske bestillinger er tilladt i lukketiden, men ligesom efter den gældende lov må levering tidligst ske i den påfølgende butiksåbningstid.

Der vil efter forslaget — som efter den gæl-

dende lovs § 1, stk. 5 — fortsat i lukketiden kunne rettes uanmodet personlig henvendelse til private for at optage bestillinger på aviser, tidskrifter og bøger, men der vil efter forslaget — i modsætning til efter den gældende lov — også kunne rettes sådan henvendelse for at optage bestillinger på andre varer, hvor dette efter næringsloven er tilladt; dette gælder blandt andet for naturalprodukter af jordbrug, husdyrhold og fiskeri (næringslovens §§ 11 og 12).

Det følger af stk. 2, 1. punktum, at bestillingsoptagelse ikke må ske i en butik i butikslukketiden. Da butikker omfatter salgssteder, vil der således ikke i den almindelige butikslukketid kunne optages bestillinger i et udstillingslokale uden tilladelse fra handelsministeren, jfr. forslagets § 5, stk. 1, og bemærkningerne hertil.

Forslagets stk. 5 svarer til den gældende lovs § 13.

Bestemmelserne i den gældende lovs § 2, stk. 1 og 2, om særlige lukketider grundlovsdag, juleaftensdag samt den 1. maj og 1. november er ikke medtaget i forslaget. Lukketiderne vil disse dage således være de almindelige lukketider efter forslagets § 1, stk. 1. Dette betyder, for så vidt angår grundlovsdag og juleaftensdag, en udvidelse af den tilladte åbningstid, idet der efter den gældende lov skal lukkes henholdsvis kl. 12 og kl. 14. For så vidt angår 1. maj og 1. november bliver der tale om en indskrænkning af åbningstiden, da der efter den gældende lov må holdes åbent til kl. 20. Efter forslagets stk. 1, 2. punktum, er der adgang til at holde åbent til kl. 21 den sidste hverdag før nytårsdag, skærtorsdag, påskesøndag, Kristi Himmelfartsdag, pinsesøndag samt de sidste 7 dage før juleaftensdag. Efter den gældende lov må der de nævnte dage holdes åbent til kl. 20, søndag før juleaftensdag fra kl. 16 til kl. 20.

Til § 2.

Bestemmelserne træder i stedet for den gældende lovs § 4 a, § 4 e, § 4 h, § 4 j, § 4 k, § 4 l, § 4 n, § 7 og § 8, stk. 2.

I paragraffen er angivet det salg, der efter forslaget ubetinget vil falde uden for loven, uanset at salg sker fra en butik, hvor der i den almindelige butiksåbningstid også sælges andre varer.

Til de enkelte punkter bemærkes:

ad nr. 1: Bestemmelsen træder i stedet for den gældende lovs § 4 a, dog har man ikke medtaget bestemmelsen om, at indenrigsministeren efter samråd med handelsministeren træffer bestem-

melse om, hvilke varer der må anses som medicinalvarer.

ad nr. 2: Bestemmelsen svarer til den gældende lovs § 4 e.

ad nr. 3: Bestemmelsen er ny og tilsigter, at der i den almindelige butikslukketid må sælges f. eks. olie og koks til fyring i ejendomme. Uden denne bestemmelse måtte der — som efter den gældende lov — i den almindelige lukketid alene optages bestilling på levering af brændsel, men levering måtte først ske i butiksåbningstiden.

ad nr. 4: Bestemmelsen svarer til den gældende lovs § 4 h, 1. punktum, første led. Det er fundet overflødigt som i den gældende lov udtrykkeligt at nævne fiskerfartøjer, idet disse omfattes af ordet skibe.

ad nr. 5: Bestemmelsen træder i stedet for den gældende lovs § 4 h, 1. punktum, andet led, og 2.-4. punktum, som ændret ved lov nr. 234 af 6. juni 1968.

Det foreslås dog, at salg af reservedele og tilbehør ikke som efter den gældende lov skal være betinget af, at der holdes åbent i et bestemt tidsrum. De varer, der må sælges efter den gældende lov, er nøje specificeret i en bekendtgørelse (nr. 235 af 6. juni 1968), men efter forslaget må der sælges reservedele og tilbehør til motorkøretøjer samt andre varer, der har en naturlig forbindelse med motorkøretøjets anvendelse eller vedligeholdelse. Man har ikke medtaget en bestemmelse svarende til den gældende lovs forbud mod, at der fra benzinsalgsstedet, dets salglokale eller dets automater — også i den almindelige butiksåbningstid — forhandles andre varer end de, der er angivet i en bekendtgørelse. Der vil således efter forslaget intet være til hinder for, at der på et benzinsalgsstedes område etableres butikker, hvorfra der forhandles varer, som ikke omfattes af forslagets § 2, nr. 5. Der er heller ikke forbud imod, at der i den almindelige butiksåbningstid sælges andre varer fra det lokale, hvorfra reservedele og tilbehør m. v. kan sælges i den almindelige lukketid.

ad nr. 6: Bestemmelsen er ny.

Salg af motorkøretøjer, traktorer, landbrugsmaskiner, entreprenørmaskiner, skibe og luftfartøjer er undergivet de almindelige bestemmelser i den gældende lukkelov. Dette indebærer ikke alene, at salg, herunder optagelse af bestillinger,

ikke må finde sted i den almindelige butikslukketid, men også at butikslokalerne i den almindelige lukketid ikke må holdes åbne for publikum, der således afskæres fra at kunne bese det ofte store antal motorkøretøjer, der er henstillet i en bilforhandlers lokaler.

Efter forslaget skal sådant salg være uden for lukkeloven. Sådant salg er også tilladt fra en butik, selv om der fra butikken i den almindelige butiksåbningstid sælges andre varer.

ad nr. 7: Bestemmelsen er ny og tilsigter at gøre det muligt, at der sker salg i forbindelse med de udstillinger af lystbåde, campingvogne, telte og andet lejrudstyr, som det er almindeligt, at forhandlere af disse varer afholder. Forslagets bestemmelse om, at salget skal foregå uden for sædvanlig butikshandel, medfører, at salg ikke må foregå i forhandlerens butik i den almindelige lukketid, jfr. forslagens § 1. Næringslovens § 10 kræver dog, at salget skal ske fra fast forretningssted.

ad nr. 8: Bestemmelsen svarer til den gældende lovs § 4 j.

ad nr. 9: Bestemmelsen svarer til den gældende lovs § 4 k.

Man har dog ikke i forslaget medtaget den gældende lovs betingelser om, at salgsstedet ikke kan sidestilles med en butik, og at fremmed medhjælp ikke må benyttes ved salget, idet man har fundet det u hensigtsmæssigt at opretholde disse betingelser.

ad nr. 10: Bestemmelsen træder i stedet for den gældende lovs § 8, stk. 2. Medens salget efter den gældende lov skal følge de almindelige butikslukketider, dog at der må holdes åbent på lørdage til kl. 18 og på helligdage til kl. 16, er der efter forslaget ikke nogen begrænsning i åbnings-tiden.

Efter forslaget må der fra gartnerier og planteskoler i den almindelige lukketid sælges havebrugsvarer såsom kranser, blomster, planter, frugt, frø, løg, gødning, ukrudtsmidler og have-redskaber, medens der efter den gældende lov kun må sælges kranser samt levende blomster og planter.

ad nr. 11: Bestemmelsen svarer til den gældende lovs § 4 n, dog at bestemmelsen om, at salget kun må ske ved auktion, ikke er medtaget i forslaget, da der i praksis har vist sig behov for, at salg af husdyr skal kunne ske i den almindelige lukketid på anden måde end ved auktion.

ad nr. 12: Bestemmelsen svarer til den gældende lovs § 4, litra l. Det er ikke som i den gældende lov udtrykkeligt anført, at salget skal foregå uden personlig medvirken fra sælgerens side, da man anser en sådan bestemmelse for overflødig, idet der ellers ikke kan være tale om automatsalg. Et salg kan kun siges at foregå fra automat, hvis salget sker uden personlig medvirken fra sælgerens side således, at kunden ikke har mulighed for at anmode sælgeren om køb af bestemte varer. Salg af aviser fra en kasse uden for en butik således, at kunden f. eks. indkaster beløbet gennem en sprække i butiksdøren, sidestilles med salg fra automat.

Det salg af varer fra automat, som efter forslaget falder uden for loven, omfatter kun salg fra automater, der ikke er opstillet i en butik, eller salg fra automater, der er opstillet i et lokale, hvorfra der udelukkende sælges fra automat.

ad nr. 13: Bestemmelsen træder i stedet for den gældende lovs § 7.

Efter den gældende lovs § 7, stk. 1, må konditorers salg ud af huset finde sted alle dage fra kl. 6 til kl. 21. Efter forslaget vil konditorer falde uden for lukkeloven, således at salg, herunder salg ud af huset, fra konditorforretninger udelukkende reguleres af beværterloven (lovbekendtgørelse nr. 24 af 21. januar 1964, jfr. lov nr. 214 af 8. juni 1966), der i § 30 fastsætter, at konditorforretninger må holdes åbne fra kl. 5 til kl. 24, medmindre det i politivedtægten er fastsat, at beværtninger, hvortil konditorforretninger henregnes, skal lukkes på et tidligere tidspunkt.

I den gældende lovs § 7, stk. 2, bestemmes, at beværteres salg af drikkevarer ud af huset i den almindelige butikslukketid kun må finde sted, såfremt drikkevarerne sælges sammen med og som forholds-mæssigt tilhører til tillavet mad, brød og kager. Denne bestemmelse er ikke medtaget i forslaget, der ikke indeholder bestemmelser om beværteres salg, der herefter udelukkende reguleres af beværterloven. Dette medfører dog kun den ændring i forhold til den gældende lov, at ikke-stærke drikke i den almindelige butikslukketid må sælges, uden at dette sker i tilknytning til tillavet mad m. v. Stærke drikke må ifølge beværterlovens § 10, stk. 1, som hidtil kun sælges ud af huset sammen med og som forholds-mæssigt tilhører til tillavet mad.

Det fremsatte forslag til lov om restaurations- og hotelvirksomhed m. v. medfører ikke ændringer heri.

Til § 3.

Bestemmelserne træder i stedet for den gældende lovs § 4 b, § 4 c, § 4 d, § 4 f, § 4 m, § 5 a, § 5 b, § 5 c, § 8, stk. 1, § 8 c og § 9.

I paragraffen er angivet de arter af butikker, der, såfremt der alene forhandles et afgrænset vareområde, efter forslaget vil falde uden for loven. Medens de varer, der efter den gældende lov må sælges fra sådanne butikker, er angivet i loven, vil det efter forslaget være handelsministeren, som fastsætter, hvilke varer der må sælges fra butikker, der omfattes af denne paragraf.

I den gældende lovs § 9 er det fastsat, at den, der med hjemmel i visse af lovens undtagelsesbestemmelser holder åbent i den almindelige butikslukketid, ikke — heller ikke i den almindelige åbningstid — fra forretningsstedet eller dets automater må forhandle andre varer end de i vedkommende undtagelsesbestemmelse nævnte, dog at reglen ikke er til hinder for, at drikkevarer sælges fra automat. De i forslagets § 3 omhandlede virksomheder svarer til de virksomheder, der omfattes af den gældende lovs § 9.

Den gældende lovs § 9 er, som den er blevet praktiseret, ikke blot til hinder for, at der fra en butik, som holdes åben i medfør af en af lovens undtagelsesbestemmelser, sælges varer, der omfattes af en anden undtagelsesbestemmelse, men en sådan butik må heller ikke stå i indvendig forbindelse (hverken for publikum eller betjening) med en anden butik, uanset om der fra denne anden butik kun forhandles varer, som er omfattet af en anden undtagelsesbestemmelse, eller denne anden butik lukker ved almindelig lukketids indtræden. Det er således ved en højesteretsdom af 4. juni 1964 (ugeskrift for retsvæsen 1964 side 582) antaget, at der forelå en overtrædelse af lukkelovens § 9 derved, at der mellem et bagerilokale og et supermarked var glasskydevæg, som blev skudt for og låst i den almindelige butikslukketid, hvor bagerilokalet holdtes åbent. Begge lokaler havde egen indgang fra gaden.

En bestemmelse som den gældende lovs § 9 er ikke optaget i forslaget, men forslagets § 3 in fine indeholder en bestemmelse om, at der fra vedkommende lokale alene må føres sådanne varer, som handelsministeren fastsætter. Der er således intet forbud imod, at de i forslagets § 3 opregnede butikker står i indvendig forbindelse (både for publikum og betjening), men der må fra de lokaler, hvorfra salg sker, kun sælges de varer, som er tilladt for vedkommende art butik. Forslaget indeholder heller ikke forbud imod, at en sådan butik står i indvendig forbindelse med en

butik, hvorfra der sælges varer, som ikke må forhandles i den almindelige lukketid. Står sådanne to butikker i indvendig forbindelse, må det dog kræves, at der ved lukketidens indtræden tilvejebringes en sådan adskillelse mellem de to butikker, at der skabes rimelig sikkerhed for, at salget i den almindelige lukketid begrænses til de tilfaldte varer. Adskillelsen kan f. eks. tilvejebringes ved en låst dør eller en låst forskydelig væg. Efter forslaget vil der således intet være til hinder for, at et bagerilokale holdes åbent i den almindelige lukketid, uanset at lokaleforholdene er som anført i den omtalte højesteretsdom.

Der er — i modsætning til efter den gældende lov — intet til hinder for, at der fra de butikker, der omfattes af forslagets § 3, sælges andre varer fra automat uden for butikken, jfr. forslagets § 2, nr. 12, og bemærkningerne hertil.

Til de enkelte punkter bemærkes:

ad nr. 1. Bestemmelsen træder i stedet for den gældende lovs § 4 b, § 4 c, § 4 f og § 8 c.

Efter forslaget skal der ikke gælde nogen begrænsning med hensyn til åbningstiden, og dette gælder også de butikker, der omfattes af den gældende lovs § 4 b og § 4 c, medens lukketiden efter § 4 f og § 8 c fastsættes af politiet.

Vareområdet er efter den gældende lov angivet i loven, dog at prisgrænsen for de bøger, som må forhandles fra bladkiosker i medfør af lovens § 4 b fastsættes af handelsministeren, jfr. bekendtgørelse nr. 365 af 4. juli 1969, der fastsætter prisgrænsen til 15 kr. incl. almindelig omsætningsafgift (merværdiafgift).

Efter den gældende lovs § 4 b er salg af tobak samt chokolade- og sukkervarer i originalpakning fra bladkiosker betinget af, at der holdes åbent på hverdage mindst fra kl. 8 til kl. 22 og på helligdage mindst fra kl. 8 til kl. 12. Efter forslaget vil vareområdet for bladkiosker ikke kunne gøres afhængig af, i hvilket tidsrum der holdes åbent.

Man har fundet det hensigtsmæssigt, at der gives ens bestemmelser både med hensyn til åbningstid og vareområde for bladkiosker, butikker på jernbanestationer og de butikker, der har tilfaldelse efter den gældende lovs § 4 f, som fortrinsvis er tænkt anvendt på butikker ved badestrande og stærkt besøgte udflugtssteder.

Det er hensigten, at vareområdet for de butikker, der omfattes af denne bestemmelse, foruden de i den gældende lovs § 4 b nævnte varer skal omfatte flere af de varer, som er nævnt i lovens §

F. t. lukkelov.

4 c, § 4 f og § 8 c, i hvilken forbindelse bemærkes, at vareområdet for en stor del er sammenfaldende.

ad nr. 2. Bestemmelsen træder i stedet for den gældende lovs § 4 d og § 5 c.

Efter den gældende lovs § 5 c må konfektureforretninger holdes åbne alle dage fra kl. 6 til kl. 22, medens der ikke er fastsat lukketider i lovens § 4 d for salg i teatre m. m. Efter forslaget skal der ingen begrænsning gælde med hensyn til åbningstiden.

Det er hensigten, at der ikke skal ske nogen indskrænkning i de pågældende butikkers hidtidige vareområde.

ad nr. 3. Bestemmelsen træder i stedet for den gældende lovs § 5 a.

Efter den gældende lov må næringsdrivende, der fremstiller brød eller kager, holde åbent alle dage fra kl. 6 til kl. 21, medens der efter forslaget ingen begrænsning skal gælde med hensyn til åbningstiden. Bestemmelsen giver hjemmel for, at vareområdet for bagerforretninger foruden færdigvarer kan omfatte visse råmaterialer; der benyttes ved fremstilling af brød og kager. Den gældende lovs § 5 a begrænser salget af materialer til den almindelige butiksåbningstid, men denne begrænsning bortfalder efter forslaget.

Om konditorer, se forslagets § 2, nr. 13.

ad nr. 4. Bestemmelsen træder i stedet for den gældende lovs § 5 b.

Efter den gældende lov må næringsdrivende, der forhandler brød, kager, konfekt, chokolade og sukkervarer, iscreme, mælk, fløde og rå is holde åbent alle dage fra kl. 6 til kl. 21, medens der efter forslaget ingen begrænsning skal gælde med hensyn til åbningstiden.

ad nr. 5. Bestemmelsen træder i stedet for den gældende lovs § 4 m, hvorefter der med politiets tilladelse må forhandles tillavet smørrebrød, brød og kager samt enkelte retter i tilberedt stand.

Efter den gældende lov bestemmes åbningstiden af politiet, medens der efter forslaget ingen begrænsning skal gælde med hensyn til åbningstiden.

ad nr. 6. Bestemmelsen træder i stedet for den gældende lovs § 8, stk. 1.

Efter den gældende lov skal forretninger, hvorfra der udelukkende forhandles kranse samt levende blomster og planter og genstande, der har karakter af naturligt tilbehør hertil, følge de al-

mindelige butiksåbningstider, dog at de på helligdage må holdes åbne fra kl. 6 til kl. 16, medens der efter forslaget ingen begrænsning skal gælde med hensyn til åbningstiden.

Også en person, der sælger blomster fra fast studeplads, omfattes af forslaget, idet der ikke til begrebet butik kræves, at der er tale om lokaler, jfr. bemærkningerne til § 1.

Til § 4.

Bestemmelsen træder i stedet for den gældende lovs § 6.

Efter den gældende lov må på folkekirkens helligdage fra kl. 6 til kl. 10 sælges brød, kager, konfekt, chokolade- og sukkervarer, iscreme, mælk, fløde og rå is, medens vareområdet efter forslaget skal fastsættes af handelsministeren. Det er hensigten, at vareområdet i forhold til den gældende lov skal udvides bl. a. med mælkevarer, smør, margarine og æg.

Man har ikke opretholdt kravet om, at de varer, som ikke må sælges, skal være fjernet fra de offentligt tilgængelige lokaler eller være under lukke og skjult for kunderne.

Bestemmelsen omfatter enhver butik, hvorfra der på hverdage sælges mælk, uanset hvilke andre varer, der i øvrigt sælges. Den gældende lov fortolkes på samme måde.

Til § 5.

Bestemmelserne træder i stedet for den gældende lovs § 3.

Man har ikke i forslaget medtaget bestemmelsen i den gældende lovs § 3, stk. 1, hvorefter udstillinger, på hvilke der ikke finder salg sted, ikke berøres af loven, medmindre de finder sted i butikker, idet dette anses for en selvfølge på grund af formuleringen af forslagets § 1.

Efter forslagets § 1, stk. 4, er optagelse af alle former for bestillinger, også mundtlige, tilladt i lukketiden, blot at levering — ligesom hidtil — tidligst må ske i den påfølgende åbningstid. Det følger dog af forslagets § 1, stk. 2, at optagelse af bestillinger ikke må ske i en butik i den almindelige butikslukketid, idet butikken skal holdes lukket for publikum. Hvis optagelse af bestillinger sker i et udstillingslokale, betragtes dette lokale som salgssted og dermed som butik i lukkelovens forstand, jfr. forslagets § 1, stk. 2, og udstillingslokalet skal derfor holdes lukket i den almindelige butikslukketid.

Forslagets stk. 1 svarer til den gældende lovs § 3, stk. 3. Det er dog ikke foreskrevet, at der skal indhentes erklæring fra de interesserede erhvervs-

organisationer, men det forudsættes, at handelsministeren fortsat vil indhente erklæringerne i tilfælde, hvor der er anledning dertil, men undlade dette i sager, hvor høring kun vil være af formel karakter.

Forslagets stk. 2 træder i stedet for den gældende lovs § 3, stk. 2, men beføjelsen til at give tilladelse er efter forslaget henlagt til kommunalbestyrelsen, medens den efter den gældende lov tilkommer politiet. Adgangen til at give tilladelse er indskrænket ved, at tilladelse alene kan gives kunstudstillinger, der afholdes af frembringere eller af andre på disses vegne. Samtidig er bestemmelsen udvidet til også at gælde kunsthåndværk.

Til § 6.

Bestemmelsen svarer til den gældende lovs § 4 g, dog at henvisningen til forslagens § 3, nr. 1 og 2, medfører, at vareområdet bliver afhængigt af, hvilke varer der må forhandles fra bladkiosker og konfekturbutikker.

Begrundelsen for, at beføjelsen fortsat skal tilkomme politiet, er bl. a., at der ofte vil være tale om omrejsende forlystelsesetablissementer, der af andre grunde skal forhandle med politiet.

Til § 7.

Bestemmelserne træder i stedet for den gældende lovs § 2, stk. 3, § 8 a, § 8 b, § 8 d og § 12, men indeholder herudover nye bestemmelser.

Kommunalbestyrelsens adgang til at tillade udvidede åbningstider giver også mulighed for at tillade, at butikker holdes åbne på søn- og helligdage. Som anført under bemærkningerne til § 1 anses også boder og studepladser i fri luft som butikker.

Kommunalbestyrelsen bør, i hvert fald når der er tale om tilladelse af mere langvarig art, indhente udtalelse fra de lokale organisationer, som berøres af en eventuel tilladelse, eller — hvis sådanne ikke findes — fra erhvervenes og forbrugernes hovedorganisationer.

Handelsministeren skal efter forslaget give retningslinier for adgangen til at dispensere fra loven. I de efterfølgende bemærkninger til de enkelte punkter er anført de hovedsynspunkter, der påtænkes lagt til grund for disse retningslinier.

ad nr. 1. Efter den gældende lovs § 2, stk. 3, træffes bestemmelse om udvidet åbningstid af politiet med tilslutning fra kommunalbestyrelsen. Efter den gældende lov kan tilladelse kun gives for butikker, hvorfra der forhandles næ-

ring- og nydelsesmidler, og kun på lørdage indtil kl. 18 og alene inden for tidsrummet 15. maj-15. september. Ingen af disse begrænsninger er opretholdt i forslaget. Kommunalbestyrelsen bør i almindelighed give tilladelse til samtlige butikker inden for området, uanset hvilke varer der forhandles, men tilladelsen vil kunne begrænses til at omfatte samtlige butikker inden for bestemte brancher. Kommunalbestyrelsen kan fastsætte åbningstiderne, således at der f. eks. må holdes noget længere åbent på hverdage, ligesom det kan fastsættes, at der må holdes åbent om søndagen. Åbningstiderne vil kunne fastsættes forskelligt i sommer- og vinterhalvåret. Tilladelse vil kunne begrænses til en del af året.

ad nr. 2. Bestemmelsen er ny. Man har ment at burde imødekomme en henvendelse fra Kolonihaveforbundet for Danmark om udvidet åbningstid for butikker i haveforeninger i lighed med butikker i kommuner, der i udpræget grad benyttes til sommer- og weekendophold. Der henvises til øvrigt til bemærkningerne til nr. 1 og nr. 3.

ad nr. 3. Efter den gældende lovs § 8 a tilkommer beføjelsen politiet.

Medens den gældende lov bruger udtrykket „butikker på de af Det danske Lejrpladsudvalg godkendte lejrpladser eller lejrpladser, der skønnes at kunne sidestilles hermed“, bruges der i lovforslaget alene ordet lejrpladser. Der er her ved ikke tilsigtet nogen forandring, og tilladelse bør som hidtil kun gives til lejrpladser, der mere permanent er organiseret som en lejrplads, hvorved kan lægges vægt på, om pladsens sanitære og ordensmæssige forhold er betryggende.

Den nuværende begrænsning, hvorefter salg alene må finde sted fra kl. 6 til kl. 22, er ikke opretholdt i forslaget. Vareområdet skal efter forslaget ikke som hidtil fastsættes ved en bekendtgørelse, jfr. bekendtgørelse nr. 180 af 7. juni 1961, men det er hensigten, at området — ligesom hidtil — kun skal omfatte varer, som lejrpladsens beboere har særlig behov for under opholdet på lejrpladsen eller den videre tur.

Det forudsættes, at tilladelse til udvidet åbningstid alene gives i den tid af året, hvor lejrpladsen er åben for overnatning.

Kommunalbestyrelsen vil kunne forbeholde sig at tilbagekalde en tilladelse, hvis det skønnes, at tilladelsen misbruges til salg af varer uden for det nævnte varesortiment eller i væsentligt omfang til andre kunder end lejrpladsens beboere.

ad nr. 4. Efter den gældende lovs § 8 b er der kun adgang til udvidet åbningstid for butikker i Københavns hovedbanegård, i hovedbanegårdene i Ålborg, Århus, Esbjerg og Odense samt i civile lufthavne, og der udkræves ikke tilladelse, idet butikker disse steder uden videre er uden for lukkeloven. Der må dog kun forhandles de varer, der er angivet i en bekendtgørelse, jfr. bekendtgørelse nr. 323 af 13. juli 1967.

Efter forslaget vil tilladelse kunne gives til butikker i større trafikknudepunkter, f. eks. banegårde og civile lufthavne. Under bestemmelsen vil også kunne henføres hovedbanegårdene i enkelte andre større byer end de i den gældende lov nævnte. Også enkelte større færgenhavne, f. eks. Rødby, Halsskov og Knudshoved vil kunne henføres under bestemmelsen. Ligeledes vil større lufthavne, på hvilke der drives regelmæssig rute- trafik, kunne henføres under bestemmelsen. Tilladelse vil endvidere kunne gives til butikker i større centralstationer for busser, dog ikke bybusser. Tilladelse bør kun gives, hvor der af hensyn til rejselivet skønnes at være behov for, at der de nævnte steder kan sælges varer, som det ellers ikke ville være muligt at købe i den almindelige butikslukketid.

Mindre trafikknudepunkter, såsom mindre banegårde, rutebilstationer og færgenhavne kan ikke henføres under denne bestemmelse, men må anses for dækket af forslagets § 3, nr. 1 (bladkiosker).

ad nr. 5. Efter den gældende lovs § 8 d kan kommunalbestyrelsen tillade, at butikker på eller ved sygehuse eller andre lignende institutioner med faste besøgstider holdes åbne fra en time før besøgstiden og til dennes ophør. De varer, der må forhandles, er angivet i en bekendtgørelse, jfr. bekendtgørelse nr. 256 af 22. juni 1966.

Under bestemmelsen kan f. eks. henføres plejehjem. Der vil i øvrigt kunne lægges vægt på, om institutionen i lighed med et sygehus har faste besøgstider. Det er ikke tanken, at tilladelsen skal gives til et flertal af butikker i de nærmeste tilstødende gader til sygehuset (institutionen), men tilladelse bør i almindelighed kun gives til en enkelt butik ved sygehusets indgang eller på sygehuset, eller hvis et sygehus har flere indgange til en butik ved hver indgang. Ved afgørelsen af, om tilladelse bør gives, lægges vægt på, hvilke varer det af hensyn til patienterne vil være rimeligt at tillade forhandlet. Der bør i almindelighed gives tilladelse til at holde åbent fra 1 time før besøgstiden og til dennes ophør.

ad nr. 6. Bestemmelsen er ny og tilsigter at

skabe hjemmel for, at der i idrætsanlæg i den almindelige butikslukketid kan sælges sportsre- kvisitter f. eks. bolde og andre fornødenheder til idrætsudøvere.

Kommunalbestyrelsen vil kunne forbeholde sig at tilbagekalde en tilladelse, hvis denne udnyttes til salg til kunder, der ikke har tilknytning til vedkommende idrætsanlæg.

ad nr. 7. Bestemmelsen er ny. Hvis tilladelse gives til butikker ved den dansk-tyske grænse, må disse antages at blive bedre stillet i konkurren- cen med butikker syd for grænsen, hvor butikker har mulighed for f. eks. på lørdage at holde åbent til kl. 18, jfr. oplysningerne i afsnit II om lukkeloven i Forbundsrepublikken Tyskland.

ad nr. 8. Bestemmelsen er ny og kan kun anvendes på butikker, der er beliggende på steder, hvor der særligt sælges til turister.

ad nr. 9. Efter den gældende lov må på fredage holdes åben til kl. 20. Blandt andet som følge af, at en stadig større del af befolkningen tager på weekend allerede fredag aften, er det et ønske, også fra butikserhvervets side, at den lange åb- ningsdag flyttes fra fredag til torsdag, ligesom erhvervet har ønsket, at lukketiden fastsættes til kl. 21 for at give videst mulig adgang til familie- indkøb.

Der vil ved at flytte den lange åbningsdag fra fredag til torsdag kunne opstå problemer i områ- der, hvor befolkningen tager hen. I områder, der i udpræget grad benyttes til sommer- og weekend- ophold, vil der i medfør af nr. 1 kunne gives til- ladelse til længere åbningstid på fredage. Der kan imidlertid være enkelte områder, der ikke falder ind under nr. 1, men hvor tilsvarende hensyn i nogen grad gør sig gældende.

Det er derfor fundet rigtigst at give mulighed for dispensation også om fredagen på enkelte steder, hvor de nævnte lokale forhold måtte til- sige dette.

Fra landboforeningernes side har man lagt vægt på, at landboere og navnlig unge medhjæl- pere får størst mulig adgang til at foretage aften- indkøb. Adgangen forudsættes, for at imøde- komme dette ønske, også benyttet i sådanne handelsområder, som er særligt præget af op- landshandel.

ad nr. 10. Bestemmelsen træder i stedet for den gældende lovs § 12, hvorefter politiet kan til- lade længere åbningsstider, dog kun indtil kl. 20, på hverdage, på hvilke der afholdes dyrskuer, større markeder, stedlige sammenkomster eller

festligheder. Undtagelse kan også gøres i tilfælde af, at naturforhold, ulykkeshændelser, andre lignende, uforudsete begivenheder eller fare for uforholdsmæssigt tab ved forringelse af let fordærvelige varer måtte gøre sådant påkrævet.

ad nr. 11. Bestemmelsen er ny og tilsigter at afhjælpe et savn, som ofte har foreligget. Bestemmelsen vil f. eks. kunne anvendes ved lejlighedsvis besøg af et større turistskib.

Til § 8.

Bestemmelsen er ny og skyldes de omfattende beføjelser, som man har foreslået tillagt kommunalbestyrelsen til at træffe afgørelser på lukkelovens område. Såvel tilladelser som afslag kan indbringes for ankenævnet.

Til § 9.

Bestemmelsen træder i stedet for den gældende lovs § 14.

Man har ikke opretholdt den gældende lovs bestemmelse om, at også kunder, der overtræder loven eller forskrifter givet i medfør af loven, skal straffes.

Endvidere har man ikke opretholdt den gældende bestemmelse om, at en forretningsdrivende, som i medfør af lovens undtagelsesbestemmelser har adgang til at drive forretning i den almindelige lukketid, og som driver forretning i videre omfang end tilladt, i gentagelsestil-

fælde kan dømmes til fortabelse af retten til at holde åbent i den almindelige lukketid enten for et tidsrum af ikke under 3 måneder eller for bestandig. Bestemmelsen har formentlig ikke været anvendt i praksis, og gentagne overtrædelser må kunne imødegås tilstrækkeligt ved forhøjelse af bøderne.

Til § 10.

Den gældende lukkelov nr. 221 af 27. maj 1950 er ændret ved lov nr. 141 af 17. maj 1961 og lov nr. 208 af 8. juni 1966. Loven er optrykt ved lovbekendtgørelse nr. 253 af 22. juni 1966, der atter er ændret ved lov nr. 234 af 6. juni 1968.

Da det vil være uhensigtsmæssigt, om de tilladelser, der er givet i medfør af den gældende lov, skulle bestå i lang tid fremover, foreslås det, at de alene bevarer deres gyldighed indtil 1 år efter lovens ikrafttræden. Tilladelse vil i øvrigt efter forslaget i mange tilfælde være uforuden.

Til § 11.

Ligesom den nugældende lukkelov vil heller ikke en ny lukkelov komme til at gælde for Færøerne, da sådanne bestemmelser er færøsk sær-anliggende, jfr. lov nr. 137 af 23. marts 1948 om Færøernes hjemmestyre.

Ligesom den nuværende lukkelov foreslås det, at heller ikke en ny lukkelov kommer til at gælde for Grønland.

Lukkelov.

Lov nr. 221 af 27. maj 1950, som ændret ved lov nr. 141 af 17. maj 1961,
lov nr. 208 af 8. juni 1966 og lov nr. 234 af 6. juni 1968.

§ 1. Butikker skal holdes lukket for publikum på de i denne lov fastsatte tider.

Stk. 2. Ved butikker forstås i denne lov handlendes, håndværkeres, industridriven- des, gartneres og andelsforeningers udsalgs- og udleveringssteder og lagre samt aukti- onslokaler og pantelåneres forretningsloka- ler.

Stk. 3. Erhvervsmæssigt salg af varer til forbrugere (detailsalg) fra andet sted end butik må ikke finde sted i de tider, i hvilke butikker skal holdes lukket.

Stk. 4. Med salg sidestilles i denne lov optagelse af bestillinger. Skriftlige og telefo- niske bestillinger er dog tilladt i lukketiden, men de således bestilte varer må ikke lever- res før den påfølgende åbningstids begyn- delse.

Stk. 5. Bestemmelserne i stk. 3 og 4 fin- der ikke anvendelse på personlig henven- delse om bestillingsoptagelse på dagblade og andre trykte skrifter samt sådanne va- rer, på hvilke der optages bestillinger ved personlig henvendelse med hjemmel i § 29, stk. 3, i næringslov af 28. april 1931.

§ 2. Butikker skal lukkes kl. 17.30 og holdes lukket til den nærmest påfølgende søgnedag kl. 6. Fredage og lørdage indtræ- der lukketiden dog henholdsvis kl. 20 og kl. 14. Falder grundlovsdagen og juleaftensdag på søgnedage, indtræder lukketiden på disse dage henholdsvis kl. 12 og kl. 14.

Stk. 2. Den sidste søgnedag før følgende helligdage: nytårsdag, skærtorsdag, påske- søndag, almindelig bededag, Kristi him- melfartsdag, pinsesøndag samt de sidste 6 søgnedage før juleaftensdag indtræder luk- ketiden kl. 20. Den sidste søndag før juleaf- tensdag må butikker holdes åbne fra kl. 16 til kl. 20. Falder den 1. maj og den 1. no- vember på en søgnedag, må butikker disse dage holdes åbne indtil kl. 20.

Stk. 3. I kommuner, der i udpræget grad benyttes til sommer- og weekendophold, kan politiet med tilslutning fra vedkom- mende kommunalbestyrelse tillade, at luk- ketiden om lørdagen for butikker, hvorfra der forhandles nærings- og nydelsesmidler, udskydes indtil kl. 18. Sådan tilladelse, der alene kan gives indenfor tidsrummet 15. maj-15. september, kan begrænses til kun at omfatte næringsdrivende i en del af ved- kommende kommune.

§ 3. Udstillinger, på hvilke der ikke fin- der salg sted, berøres ikke af denne lov, medmindre de finder sted i butikker.

Stk. 2. For kunstudstillinger kan politiet gøre undtagelse fra bestemmelserne i §§ 1 og 2 efter regler, fastsat af handelsministeriet.

Stk. 3. For udstillinger i øvrigt kan han- delsministeren efter indhentet erklæring fra de interesserede erhvervsorganisationer gøre undtagelse fra bestemmelserne i §§ 1 og 2 enten i almindelighed for bestemte arter af udstillinger eller for enkelte tilfælde.

§ 4. Bestemmelserne i §§ 1 og 2 kommer ikke til anvendelse på:

a) Salg af medicinalvarer i apoteker og apotekers håndkøbsudsalg. Indenrigsmini- steren træffer efter samråd med handelsmi- nisteren bestemmelse om, hvilke varer der må anses som medicinalvarer.

b) (som ændret ved lov nr. 208 af 8. juni 1966) Kiosker og andre forretninger, hvor- fra der forhandles aviser, programmer, kø- re- og fartplaner, tidsskrifter, julehæfter, Danmarks radios grundbøger, bøger, hvis pris ikke overstiger en af handelsministeren fastsat grænse — herunder dog ikke børne- bøger, skolebøger, lærebøger eller nedsatte bøger, hvis oprindelige pris oversteg den nævnte prisgrænse — fotografiske film, blitzpærer til fotografering, prospektkort,

udklipningsark, skolebogomslag, hyldepapir, servietter, lykønskingskort, takkekort, indbydelseskort, enkelte brevark og kuverter og enkelte skriveblokke, post- og telegramblanketter (lykønskningstelegrammer), frimærker, postkort, fragtbreve, mærkesedler, automobil- og turistkort, tændstikker, cykellys, elementer og pærer til cykel- og knallertlygter, elektriske sikringer, kamme, viskelæder, kontorlim, blæk, kuglepenne, patroner til kuglepenne, blyanter, penneskaffer og penne, herunder dog ikke fyldepenne, samt erindringsgenstande af ringe værdi. Såfremt kiosken (forretningen) efter anmeldelse til politiet holdes åben på hverdage mindst fra kl. 8 til kl. 22 og på folkekirkens helligdage mindst fra kl. 8 til kl. 12, må der endvidere forhandles tobak samt chokolade- og sukkervarer i originalpakning.

c) (som ændret ved lov nr. 208 af 8. juni 1966) Salg på jernbanestationer, jernbaneperroner, færges, ruteskibe og lufthavne af de under b). I punktum, nævnte varer samt tobak, konfekt, chokolade- og sukkervarer, iscreme, frugt og bøger. Kommunalbestyrelsen kan tillade, at tilsvarende salg finder sted fra bestemt angivne kiosker (forretninger) ved færgers og ruteskibes anløbspladser samt på rutebilstationer.

d) Salg i teatre, biografteatre, koncertbygninger, på idrætspladser og lignende steder af programmer, konfekt, chokolade- og sukkervarer, iscreme og frugt, for så vidt salget finder sted på områder, hvortil kun personer, som har løst billet, har adgang, og — for så vidt angår programmer — tillige fra de pågældende etablissemeters billet-salgssteder.

e) Salg af aviser som gadehandel.

f) Salg af mineralvande, herunder frugter eller saftevand samt æblemost, mælk, konfekt, chokolade- og sukkervarer, iscreme, frugt, levende blomster, frimærker, postkort, prospektkort samt erindringsgenstande af ringe værdi, for så vidt salget finder sted med politiets tilladelse på de af dette tilladte tider og på dertil af kommunalbestyrelsen godkendte pladser.

g) Salg i forlystelseshaver, ved folkefester, på markeder o. lign. af tobak, blomster, legetøj samt de under b og f ommeldte varer, for så vidt salget finder sted med politiets tilladelse.

h) (som ændret ved lov nr. 208 af 8. juni 1966 og lov nr. 234 af 6. juni 1968) Proviantering af fiskerfartøjer, skibe, luftfartøjer og lastmotorkøretøjer i langturstrafik samt forsyning af disse og af motorkøretøjer i øvrigt med kul, benzin, olie, petroleum o. lign. Såfremt et benzinsalgssted efter anmeldelse til politiet af den, for hvis regning og risiko benzinsalgsstedet drives, holdes åbent for forsyning af motorkøretøjer med benzin, olie, petroleum o. lign. på hverdage mindst fra kl. 7 til kl. 19 (på lørdage til kl. 15) og på folkekirkens helligdage mindst fra kl. 8 til kl. 13, må der fra salgsstedet eller i dertil knyttet salgslokale — også i den almindelige butikslukketid — forhandles de i en af handelsministeren herom udfærdiget bekendtgørelse angivne reservedele og tilbehørs-genstande til motorkøretøjer på betingelse af, at der ikke — ej heller i den almindelige åbningstid — fra benzinsalgsstedet, dets salgslokale eller dets automat forhandles andre varer end de i bekendtgørelsen angivne. Foranstående bestemmelser er ikke til hinder for, at sådanne benzinsalgssteder står i forbindelse med virksomhedens eventuelle værksteder og lagre af andre reservedele og tilbehørs-genstande. Det er tilladt fra sådanne benzinsalgssteder at sælge drikkevarer fra automat.

i) Reparation af cykler, motorkøretøjer, luftfartøjer og landbrugsmateriel, samt beslag af heste og uopsættelige reparationer af produktionsmidler og inventar i erhvervs-virksomheder.

j) Salg af fersk fisk udenfor sædvanlig butikshandel.

k) Salg af naturalprodukter af eget jordbrug og husdyrhold, for så vidt salgsstedet ikke kan sidestilles med en butik, jfr. § 1, stk. 2, og fremmed medhjælp ikke benyttes ved salget.

l) (som ændret ved lov nr. 208 af 8. juni 1966) Salg fra automat, for så vidt salget foregår uden personlig medvirken fra sælgere ns side.

m) (som ændret ved lov nr. 208 af 8. juni 1966) Salg fra butikker af tillavet smørrebrød, brød og kager samt enkelte retter i tilberedt stand, for så vidt salget finder sted med politiets tilladelse på de af dette tilladte tider.

n) Salg af husdyr ved auktion.

§ 5. (som ændret ved lov nr. 208 af 8. juni 1966).

a) Næringsdrivende, der fremstiller brød eller kager, må holde deres butikker åbne fra kl. 6 til kl. 21 på samtlige ugens dage for salg af brød, kager, konfekt, chokolade- og sukkervarer, iscreme, mælk og fløde. I de tider, i hvilke butikker i henhold til § 2 må holdes åbne, må endvidere forhandles materialer, der benyttes ved fremstillingen.

b) Næringsdrivende, der forhandler brød, kager, konfekt, chokolade- og sukkervarer, iscreme, mælk, fløde og rå is, må holde deres butikker åbne fra kl. 6 til kl. 21 på samtlige ugens dage.

c) Næringsdrivende, der fremstiller eller forhandler konfekt, chokolade- og sukker- varer og iscreme, må holde deres butikker åbne fra kl. 6 til kl. 22 på samtlige ugens dage. Endvidere må de pågældende forhandle dybfrossen frugt samt frugtkonserves.

§ 6. Detailmejerier (ismejerier) må på folkekirkens helligdage holdes åbne fra kl. 6 til kl. 10 for salg af de i § 5 b nævnte varer under forudsætning af, at de øvrige varer enten er bortfjernet fra de offentligt tilgængelige lokaler eller er anbragt under lukke og således tildækket, at de er fuldstændig skjult for det købende publikum.

§ 7. Konditorers salg ud af huset, jfr. beværterlovens § 10, stk. 2, må på samtlige ugens dage kun finde sted i tiden fra kl. 6 til kl. 21.

Stk. 2. Beværteres salg af drikkevarer ud af huset, jfr. beværterlovens § 10, stk. 1, må i de tider, i hvilke butikker i henhold til § 2 skal holdes lukket, kun finde sted, for så vidt de pågældende drikkevarer sælges sammen med og som forholdsmæssigt tilhører til tillavet mad, brød og kager.

§ 8. Butikker, hvorfra der til stadighed udelukkende forhandles kranse samt levende blomster og planter og genstande, der har karakter af naturligt tilbehør hertil, må på folkekirkens helligdage holdes åbne fra kl. 6 til kl. 16, den sidste søndag før juleaftensdag dog fra kl. 6 til kl. 20.

Stk. 2. (som ændret ved lov nr. 208 af 8. juni 1966).

Fra gartnerier og planteskoler må der i de i nærværende paragrafs stk. 1 nævnte

tidsrum sælges kranse samt levende blomster og planter. Endvidere må der på lørdage til kl. 18 sælges levende blomster og planter.

§ 8 a. (som indsat ved lov nr. 141 af 17. maj 1961).

Politiet kan tillade, at butikker på de af Det danske Lejrpladsudvalg godkendte lejrpladser eller lejrplasser, der skønnes at kunne sidestilles hermed, holdes åbne på samtlige ugens dage i tiden fra kl. 6 til kl. 22 i den tid af året, hvor pladsen holdes åben for overnatning. Salg må kun finde sted til lejrplassens beboere, og de pågældende handlende må — også i den almindelige åbningstid — kun forhandle de af handelsministeren efter indhentet udtalelse fra den eller de nærmest interesserede erhvervsorganisationer samt fra Turistforeningen for Danmark i en herom udfærdiget bekendtgørelse angivne varer.

§ 8 b. (som ændret ved lov nr. 208 af 8. juni 1966)

Butikker i Københavns hovedbanegård, i hovedbanegårdene i Ålborg, Århus, Esbjerg og Odense samt i civile lufthavne må holdes åbne i den almindelige butikslukketid, for så vidt der — også i den almindelige åbningstid — kun forhandles de af handelsministeren efter indhentet udtalelse fra den eller de nærmest interesserede organisationer samt fra Turistforeningen for Danmark i en herom udfærdiget bekendtgørelse angivne varer.

§ 8 c. (som indsat ved lov nr. 141 af 17. maj 1961)

Politiet kan med tilslutning fra vedkommende kommunalbestyrelse og efter indhentet erklæring fra den stedlige handelsforening tillade, at der ved større arrangementer, som må forventes at blive besøgt af et stort antal turister, på de af politiet tilladte tider og godkendte pladser må sælges de i § 4 f nævnte varer samt tobak og fotografiske film.

§ 8 d. (som indsat ved lov nr. 208 af 8. juni 1966)

Kommunalbestyrelsen kan tillade, at butikker på eller ved sygehuse eller andre lignende institutioner med faste besøgstider holdes åbne fra 1 time før besøgstiden og til

dennes ophør. I den almindelige butikslukketid må der fra butikkerne kun forhandles de af handelsministeren efter indhentet udtalelse fra den eller de nærmest interesserede organisationer i en herom udfærdiget bekendtgørelse angivne varer.

§ 9. (som ændret ved lov nr. 208 af 8. juni 1966)

Den, der med hjemmel i § 4 b, § 4 c, § 4 f, § 4 g, § 4 m, § 5 a, § 5 b, § 5 c eller § 8, stk. 1, holder åbent i den i § 2 fastsatte lukketid, må ikke — ej heller i den almindelige åbningstid — fra forretningsstedet eller dets automater forhandle andre varer end de i vedkommende bestemmelser ommeldte. Denne regel er dog ikke til hinder for, at drikkevarer sælges fra automat.

§ 10. Fotografers atelierer skal på ugens 5 første søgnedage holdes lukket for publikum på de i § 2 nævnte tider. På lørdage må fotografers atelierer holdes åbne fra kl. 6 til kl. 20 og på folkekirkens helligdage med undtagelse af langfredag, påskesøndag og 1. juledag fra kl. 10 til kl. 18. På de sidstnævnte 3 helligdage er al erhvervsmæssig fotografering med undtagelse af fotografering til brug for pressen forbudt.

Stk. 2. (som ændret ved lov nr. 208 af 8. juni 1966)

Fotografers forhandling af varer må ikke finde sted i de tider, i hvilke butikker i henhold til § 2 skal holdes lukket. Holdes et fotografisk atelier i henhold til stk. 1 åbent på folkekirkens helligdage, skal de varer, som forhandles, være bortfjernet fra atelieret og fra de lokaler, hvorigennem adgang til atelieret sker, eller være skjult for kunderne.

§ 11. Frisørforretninger skal holdes lukket på de i § 2, stk. 1, nævnte tider. Bestemmelserne i § 2, stk. 2, finder også anvendelse på disse forretninger.

Stk. 2. På de tider, på hvilke frisørforretninger skal holdes lukket, er betjening af kunder i disses hjem tilladt, når der ikke hertil benyttes fremmed medhjælp.

Stk. 3. Bestemmelserne i stk. 1 og 2 finder tilsvarende anvendelse på saloner for skønhedspleje.

Stk. 4. Handelsministeren kan efter indhentet udtalelse fra lærlingerådet og de interesserede erhvervsorganisationer tillade, at frisørforretninger på søgnedage benyttes til uddannelse af fagets udøvere i tiden indtil kl. 21 under forudsætning af, at der ikke ydes vederlag for behandling.

§ 12. På søgnedage, på hvilke der afholdes dyrskuer, større markeder, stedlige sammenkomster eller festligheder, kan politimesteren, i København magistraten, gøre undtagelse fra bestemmelserne i §§ 1 og 2, dog kun for tiden indtil kl. 20.

Stk. 2. Politimesteren, i København politidirektøren, kan for et nærmere begrænset tidsrum gøre undtagelse fra bestemmelserne i §§ 1 og 2 i tilfælde af, at naturforhold, ulykkeshændelser, andre lignende, uforudsete begivenheder eller fare for uforholdsmæssigt tab ved forringelse af letfordærlige varer måtte gøre sådant påkrævet.

§ 13. Kunder, som befinder sig i en butik ved lukketidens indtræden, kan ekspederes i indtil et kvarter — for frisørforretninger samt de i § 11, stk. 3, nævnte virksomheders vedkommende dog indtil 1 time — efter dette tidspunkt.

§ 14. Forretningsdrivende og kunder, der overtræder de i denne lov indeholdte eller i medfør af samme givne forskrifter, straffes med bøder.

Stk. 2. Såfremt en forretningsdrivende, som i medfør af lovens undtagelsesbestemmelser har adgang til at drive forretning i den almindelige butikslukketid, driver forretning i videre omfang, end de nævnte bestemmelser tillader, kan han i gentagelsestilfælde tillige dømmes til fortabelse af retten til at holde åbent i almindelig butikslukketid enten for et bestemt tidsrum af ikke under 3 måneder eller for bestandig; dette gælder dog ikke apotekere.

§ 15. Denne lov træder i kraft den 1. juni 1950.

Samtidig ophæves lov nr. 132 af 14. april 1932 om lukketid for butikker og lagre m. v. og lov nr. 203 af 20. maj 1933 om ændring i nævnte lov, jfr. bekendtgørelse nr. 204 af 20. maj 1933.